

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien vapaapalokunnan resurssien ja osaamisen hyödyntämistä hyvinvointialueen koulujen oppilaiden ensiapukoulutuksissa

Aluevaltuusto 27.05.2025 § 45

Selostus

Valtuuston 27.5.2025 kokouksessa on jätetty aloite, jossa pyydetään hyvinvointialueelta selvitystä voisiko vapaapalokunnan resursseja ja osaamista hyödyntää hyvinvointialueen koulujen oppilaiden ensiapukoulutuksissa ja jos selvityksessä havaitaan mahdollisuuksia toteuttaa ensiapukoulutusta koululaisille vapaapalokuntien toimesta, niin sitä alettaisiin järjestämään yhteistyössä koulujen/kuntien kanssa.

Aloitteen on jättänyt Tiina Metsäranta ja Tea Jaakkola ja sen ovat allekirjoittaneet Tiina Metsäranta, Tea Jaakkola, Anne Eve, Erja Hirviniemi, Petri Laine, Karri Vanttaja, Juhani Lehto, Lauri Jormanainen, Johannes Koskinen, Pirjo Alijärvi, Kaisa Lepola, Heini Ristavaara, Hanna Jokinen, Hannele Saari, Päivi Räsänen, Heli Lehtilä-Salmi, Kirsi Mäkilaine, Aapo Reima, Pasi Niemi, Mirka Soinikoski, Anne Lindgren, Petri Hakamäki, Mika Lartama, Vesa Mäkinen, Emmi Lintonen, Kylli Kylliäinen, Maija Kontturi, Päivi Kankaanmäki, Kalle Virtanen, Sari Rautio, Helena Lehkonen, Lotta Saarenmaa, Eija Aittola, Antti Ahonen ja Pia Yli-Pirilä.

Valtuustoaloite:

"Me valtuustoaloitteen tekijät aluevaltuutettu Tiina Metsäranta ja aluevaltuutettu Tea Jaakkola sekä muut allekirjoittaneet aluevaltuutetut/varavaltuutetut pyydämme hyvinvointialueelta selvitystä voisiko vapaapalokunnan resursseja ja osaamista hyödyntää hyvinvointialueen koulujen oppilaiden ensiapukoulutuksissa ja jos selvityksessä havaitaan mahdollisuuksia toteuttaa ensiapukoulutusta koululaisille vapaapalokuntien toimesta, niin sitä alettaisiin järjestämään yhteistyössä koulujen/kuntien kanssa.

Ensiaputaidot ovat erittäin tärkeä perustaito jokaiselle ihmiselle, koska ikinä ei tiedä missä ja milloin voi joutua antamaan ensiapua. Ensiavun antamisen tulisi olla kansalaistaito ja siksi olisi erittäin hyvä, että kouluissa opetettaisiin ikätason mukaista ensiavun antamista. Esimerkiksi ala-asteella oppilaita voitaisiin opettaa soittamaan hätäkeskukseen ja antamaan kykyjensä mukaista ensiapua sekä ylä-asteella voitaisiin opettaa ihan perusensiaputaidot.

Näiden koulutusten myötä vapaapalokunta voisi esitellä ja tehdä tunnetummaksi toimintaansa, jotta koululaiset saisivat tietoa vapaapalokunnista ja siten voisivat hakeutua vaikka harrastamaan vapaapalokunnassa.

Meillä on pula pelastusalan ammattilaisista ja vapaapalokuntalaisista tulevien eläköitymistensä myötä eikä alalle hakeudu riittävästi uusia tekijöitä. Monikaan lapsi/nuori ei tiedä vapaapalokunnan toiminnasta ja tarjoamista harrastusmahdollisuuksista sekä vapaapalokuntalaisuudesta. Kun vapaapalokunta tulisi lapsille/nuorille jo koulussa tutuksi, voisi se lisätä

kiinnostusta pelastusalaa ja vapaapalokuntatoimintaa kohtaan. Yhdistämällä vapaapalokuntalaisten osaamisen ja lasten/nuorten ensiapukouluttamisen saisimme ensiavun antamisen kansalaistaidoksi ja lisättyä tietoisuutta pelastusalasta sekä vapaaehtoistoiminnasta.

Selvityksessä tulisi kartoittaa vapaapalokuntien resurssit antaa koululaisille ensiapuopetusta ja tuoda pelastusalaa/vapaapalokuntatoimintaa tunnetummaksi sekä tehdä yhteistyötä kuntien/koulujen kanssa lasten/nuorten ensiaputaitojen lisäämiseksi. Selvityksen tuloksen tulisi johtaa käytännön toimenpiteisiin, jos selvityksen seurauksena todetaan toteuttaminen mahdolliseksi.

Me allekirjoittaneet esitämme, että hyvinvointialue ryhtyy selvittämään vapaapalokunnan resursseja ensiapukoulutusten järjestämiseksi koululaisille ja selvitystyön jälkeen alkaa koordinoimaan yhteistyötä kunnan suuntaan sekä toteuttamaan näitä koulutuksia, jos niihin on selvitystyössä löydetty tarvittavat resurssit.”

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 09.06.2025 § 213

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396, katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 29.4.2025 on jätetty valtuustoaloite koskien vapaapalokunnan resurssien ja osaamisen hyödyntämistä hyvinvointialueen koulujen oppilaiden ensiapukoulutuksissa. (JS)

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen pelastustoimen toimialalle valmisteltavaksi. Lautakuntakäsittelyä varten talous- ja henkilöstöpalvelut antavat arvionsa valtuustoaloitteen talous- ja henkilöstövaikutuksista.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Turvallisuuslautakunta 04.12.2025 § 60
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija

pelastusjohtaja Petri Talikka, puh. 050 509 0726,
petri.talikka(at)omahame.fi
pelastuspäällikkö Tero Haapala, puh. 040 637 2210,
tero.haapala(at)omahame.fi
pelastuspäällikkö Olli Heikkilä, puh. 040 831 8461,
olli.heikkila(at)omahame.fi

Selostus

Aluevaltuustoaloitteessa esitetään tehtäväksi selvitystä, voisiko vapaapalokunnan resursseja ja osaamista hyödyntää hyvinvointialueen koulujen oppilaiden ensiapukoulutuksissa ja jos selvityksessä havaitaan mahdollisuuksia toteuttaa ensiapukoulutusta koululaisille vapaapalokuntien toimesta, niin sitä alettaisiin järjestämään yhteistyössä koulujen/kuntien kanssa.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa. Pelastuslain (616/2022) 27§ mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Pelastuslain 51§ mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä.

Pelastustoimen turvallisuusviestintätehtävän suorittamisperiaate kuvataan Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen turvallisuusviestintäsuunnitelmassa. Pelastustoimi tuottaa turvallisuusviestintää resurssiensa mahdollistamalla tavalla. Perusopetuksen oppilaat ovat turvallisuusviestintämme tärkein kohderyhmä. Turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti Kanta-Hämeen pelastuslaitos pyrkii tavoittamaan turvallisuusviestinnän keinoin kaikki alueensa asukkaat vähintään kolme kertaa ennen oppivelvollisuuden päättymistä.

Koulutusta annetaan esikouluikäisille, peruskoulun 4.–5.-luokkalaisille sekä 8.-luokkalaisille. Esiopetuksen ja alakoululaisten koulutuksesta vastaavat pääsääntöisesti pelastuslaitoksen päätoimisten paloasemien operatiiviset työvuorot.

Vuonna 2024 Kanta-Hämeen pelastuslaitos järjesti 191 turvallisuusviestintätapahtumaa. Näistä 87 tapahtuman kohderyhmänä olivat alle kouluikäiset tai peruskouluikäiset. Yhteensä turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 27 314 ihmistä, ja näistä 5 341 osallistujaa oli edellä mainituista kohderyhmistä.

Koulutuksien opetusmenetelmissä huomioidaan kunkin kohderyhmän kognitiivnen taso. Esikoululaisille suunnatussa opetuksessa korostetaan tulipalon vaarallisuutta ja oikeaa toimintatapaa tulipalotilanteessa. 4.–5. – luokkalaiset saavat alkusammutuskoulutuksen ja 8.-luokkalaisille suunnattu koulutus toteutetaan valtakunnallisen NouHätä -kampanjan mukaisesti. NouHädässä koulutussisällöt ovat jo varsin monipuoliset, käsittäen toimintamalleja esimerkiksi tapaturmissa ja sairauskohtauksissa,

liikenneonnettomuuksissa, veden varaan joutuneen pelastamisessa ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä.

Sopimuspalokuntien kanssa on laadittu sopimukset, joiden tarkoituksena on sopia pelastuslaissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta. Palokuntasopimuksissa on lähes jokaisen palokunnan kanssa sovittu, että palokunta suorittaa myös turvallisuusviestintään liittyviä tehtäviä. Mikäli palokunta on järjestänyt vuosittain vähintään kolme turvallisuusviestintätilaisuutta, palokunta oikeutettu palokuntasopimuksen mukaiseen korvaukseen (näistä kolmesta tilaisuudesta ei makseta erillisiä tuntiperusteisia korvauksia). Tämän lisäksi pelastuslaitos voi tilata palokunnalta turvallisuusviestintätapahtumia, joista maksetaan työaikakorvaukset palokuntasopimuksen mukaisesti. On huomioitava, että turvallisuusviestintään liittyvien tehtävien suorittaminen perustuu yhdistyksissä vapaaehtoisuuteen, eikä pelastuslaitoksella ole toimivaltaa yksipuolisesti päättää yhdistyksen toiminnasta.

Sopimuspalokunnan resursseja käytetään kuitenkin aktiivisesti myös turvallisuusviestinnässä. Tälläkin hetkellä sopimuspalokunnan on mahdollista toimia edellä mainituissa turvallisuusviestintätehtävissä, mutta haasteeksi on osoittautunut monien palokuntien osalta, että koulujen opetustilaisuudet tapahtuvat päiväaikaan, jolloin sopimuspalokuntalaiset ovat usein omissa töissään. Siksi sopimuspalokuntien turvallisuusviestintätehtävää on toteutettu ensisijaisesti erilaisilla ilta-, kesä- ja viikonloppupainotteisilla tapahtumaosallistumisilla tai omalla tapahtumatuotannolla. Sopimuspalokunnat ovat usein esittelemässä toimintaansa esimerkiksi kesätapahtumissa, ja palokunnat järjestävät myös omia tapahtumiaan, kuten "Päivä Paloasemalla". Näissä tapahtumissa pyritään tarjoamaan myös turvallisuusviestintää, kuten neuvontaa ja ohjeistamista, mutta myös käytännön taitoja esimerkiksi alkusammuttamiseen tai elvyttämiseen.

Kouluihin suuntautuvan turvallisuusviestinnän saatavuuden parantamiseksi sopimuspalokuntaverkostoa voi olla koko hyvinvointialueen kattavasti varsin haastavaa hyödyntää. Valtuustoaloite selvityksen tekemiseksi on kuitenkin erittäin aiheellinen ja aloitteessa esitetty toimintamalli tukee paitsi turvallisuuspääoman lisäämistä koululaisille, myös palokuntien jäsenhankintaa.

Pelastuslaitos tulee selvittämään palokuntien kanssa käytävissä kehityskeskusteluissa kunkin palokunnan mahdollisuuden tuottaa valtuustoaloitteen mukaista, koululaisille suunnattua turvallisuuskoulutusta ja -viestintää. Mikäli riittävä määrä palokuntia katsoo mahdolliseksi osaltaan tuottaa koululaisille suunnattua koulutusta, tullaan tämä huomioimaan pelastuslaitoksen turvallisuusviestintäsuunnitelmassa (jatkossa onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma). Suunnitelma tuodaan vuosittain tiedoksi turvallisuuslautakunnalle.

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 14.4 § kohta 4

Pelastusjohtajan päätösesitys

Turvallisuuslautakunta

1. päättää hyväksyä omalta osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää sen aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi

2. toteaa omalta osaltaan valtuustoaloitteen käsittelyn päättyneeksi.

Päätös

Turvallisuuslautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys/aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta